

Sakregister.

Siffrorna hänvisa till sidor.

- Accis*, 50, 55, 57, 67, 75, 121, 138, 142, 150, 159, 160, 172, 191, 203, 204, 214, 215, 293, 302, 321, 325, 353, 416, 435 (jfr 454), 438, 463, 534. Månglare- eller veckoaccis, 501. Taperiansaccis, 321. Accisbetjante, 325, 353, 438. Accisrätt, 326, 491.
- Allmänning*, se *Skog*.
- Amiralitetsofficer* (-betjante), 543.
- Ankarsmideri*, 528.
- Annullering*, se *Bref*.
- Apotekare*, 485, 502.
- Appellation*, 76, 206, 486, 501. Jfr *Vad*.
- Arboga*, 293.
- Arf*, 222, 329, 330, 423. Danaarf, 5, 43, 192, 223. Tiondepennning, 66, 121, 191, 222, 330, 432. Tredjepennning, 330, 432.
- As*, 52.
- Aska*, 474.
- Asön*, se *Äsön*.
- Avesta kopparverk*, 439, 453. Se *Koppar*.
- Badstuga*, 50.
- Bagare* (bakning), 111, 157, 159, 252, 321, 397, 439, 459, 534, 535, 540.
- Bakugnspenningar*, 204, 214, 373, 375(?), 435 (jfr 454), 491, 534.
- Bank*, 342, 356, 397. Bankbyggnad, 504.
- Barberare*, 485, 502.
- Barlast*, 80.
- Barn*. Fader- och moderlösa barn, 222, 355. Barnhus, 282, 337. Barnhusföreståndare, 296, 315.
- Bastart*, se *Vin*.
- Beckholmen* (Beckbruket), 274, 313, 385.
- Becksjuderiverk*, (Albrecht Schmidts), 276.
- Begrafning*, 53, 128, 422, 462, 489, 510. Jfr *Graf*.
- Bergverk*, 250.
- Beslagtagande* (af gods, för kronans behof), 142, 146.
- Besökare*, se *Tull*: Tulltjänstemän.
- Betjante, städernas*, se *Tjänst*: Tjänstemän, städernas.
- Bettlare*, se *Löst folk*.
- Birkarlar*, 69, 123.
- Bockar*, 541.
- Bodar, stadens*, 356.
- Bokhållare, stadens*, 296, 315.
- Bompennningar*, 191, 215.
- Bondeseglation*, se *Handel*.
- Boningsort*, 141. Jfr *Flyttning*.
- Borgareed*, 195.
- Borgen*, 27, 44, 61, 68, 123.
- Borgerlig näring*. Hvad därmed förstås, 470. Därmed för- enade förpliktelser, 195, 217, 333, 356. Förbud att idka, 203, 204. Jfr *Burskap*, *Främmande köpmän*, *Skatt*: Skattskyldighet för dem, som idka borgerlig näring.

- Borgläger*, se *Krigsfolk*.
Borgmästare, se *Magistrat*.
Boskap, 52, 214. *Boskapsskatt*, 391.
Brandvåsen, 546. Jfr *Eldsvåda*.
Bref: Annullering af alla för staden skadliga, 20.
Brommaviken, 109, 113.
Bropenningar (brotull), 13, 50, 58, 67, 121, 215, 260, 393, 463, 506.
Brott, se *Missgärning*.
Bruksfolk, 419.
Brunkeberg, 256.
Bryggare (brygging), 142, 157, 159, 321, 353, 397, 416, 535.
 »Bryggestol», 80. *Brygg-
 hus* (»bryggarehus»), 50, 53, 57, 72, 252.
Bryggekipare, 187.
Bryggeriholmen (Bryggareholmen), 269, 270, 284. Jfr *Helgeands-
 holmen*; *Norrström*; *Stockholmen*, *Lilla*.
Bräder, 487.
Brännkyrka, 16.
Brännvin, 149, 383. *Brännvins-
 brännare*, 416.
Bröllop, 422.
Burskap, 6, 44, 61, 76, 197, 217, 362. Jfr *Borgerlig näring*.
Byfogde, se *Fogde*.
Byggmästare, *stadens*, 185, 198.
Bygging (byggande), 4, 13, 19, 43, 52, 53, 106, 122, 200, 218, 231, 232, 236, 246, 293, 545. Jfr *Tomt*.
Byggningskrifvare, 185.
Båtsmän, 156, 170, 204, 221, 246, 279, 324, 378, 433, 464, 501, 535.
Bönhas, 397, 420.
Börsen, 383.
Bösseskyttaregården, 247.
Bössmakare, 397.
Böter, 45, 51, 60, 62, 68, 76, 122, 156, 191, 214, 546.
- Centonal*, 537.
Certifikation, 362.
Cession, 530.
Collegium curatorum, se *Förmyndarekammare*.
Dalarne, 20.
Dagsverke, 45, 66, 85, 121, 141, 170, 199, 209, 213.
Danaarf, se *Arf*.
Danviken, 53, 213, 338.
Djurvaktare (å Djurgården), 467.
Donation, 18, 95, 174, 261, 266, 268, 269, 274, 281, 284, 297, 363, 385, 399, 400, 440, 466.
Dop, 422.
Dräng, *borgmästares*, 315.
Dufvonäs, 4, 12, 43.
Dömande, se *Rättskipning*.
Edsöresbrott, 61, 68, 123.
Eldsvåda, 78, 187, 200, 482, 523. Jfr *Brandvåsen*.
Estbacken, 109, 113.
Exekution (af domar m. m.), 86, 231, 244, 311, 368, 369, 392, 411, 461, 536.
Expropriation, 201.
Facklor, 546.
Faktorigods, 362.
Fattige, 53, 160, 335, 379. *Fattigpenningar*, 328.
 »Femöresborgare», 47.
Fiskal, 296, 315.
Fiske (fiskare, fiskhandel etc.), 4, 10, 17, 43, 58, 60, 72, 74, 213. *Fiskevatten*, 43, 439, 460, 467. *Sumpfiskare*, 270, 540. *Lana*, *lanefiske*, 191, 213, 358.
Fjärding (stadsindelning), 187.
Flyttning, 141, 144, 209, 290, 317, 532. Jfr *Boningsort*.
Fogde, 5, 44, 60, 74, 181.
Forum, se *Rättskipning*.
Frakt, 102, 135, 221, 529. »Frakt-

herrar», 46. »Fraktmän», 58, 67, 121.
Fredlöshet, 6, 44.
Främmande köpmän: Villkor för ställning som borgare, 46, 62, 70, 124. Se *Handel*.
Fullmäktige, stadens, 188, 193. Se *Val*.
Fyrtionde penning (af handelsvara), 133.
Fångar (fångsling), 22, 27, 44, 199, 218.
Fågång, 4. Jfr *Mulbete*.
Förbrutet gods, se *Konfiskation*.
 »*Fördelsvärjor*», se *Vapen*.
Förköp, se *Handel*.
Förlikning. År 1465, 21. År 1497, 30, 31. År 1520, 37.
Förläning, 90. Katarina Stenbocks lifgeding, 82.
Förmyndarekammare, 329, 439.
Förmögenhet, stadens: Hemlighållande af, 195.
Förrådshus (»spiker»), 291, 386.
Försträckning, se *Gäld*.
Galliot, se *Skepp*.
Garde, 470, 516.
Gator. Reglering af, 246. Stenläggning af, 545.
Genant, 285. Genantsborgare, 348, 370, 419.
Gille, 13, 46, 87, 189, 347, 359, 426, 439, 530.
Graf, 128, 221. Jfr *Begrafning*.
Grund (i haf), 344.
Gråmunkholmen, 53.
Guldarbete, 318. Guldsmed, 397.
Guvernementfiskal, 548.
Gåfvor, 472.
Gårkök, 149.
Gårmakeri, 238.
Gäfle, 32, 47, 225.
Gäld, 251, 264, 288, 305, 312, 317, 349, 368, 376, 411, 438. Tvist om gäld, 184. »Besättning», »kvarsättning» för gäld, 6, 44, 61, 68, 122. Lagsökning,

536. Frihet från häkte för gäld, 199, 218. Frihet för kreditorer, 279. Försträckning till kronan, 260, 349, 379, 501. »Anstånds- eller beskärkelsebref», 421. Se *Obestånd*, *Utmätning*.
Gäster (gästgifveri), 59, 73, 79, 100, 139, 140, 146, 148, 199, 221, 304, 345. Vårdshus, 366. Jfr *Stadskällare*, *Alderman*.
Göttling, se *Skepp*.
Halffrihet, se *Tull*.
Hammarby, 60, 68, 122.
Hamnar, olaga, 1, 10, 17, 19, 38, 41, 46, 47, 62, 76, 89, 112.
Hamnpenningar, 260.
Handel (köpslagan), 21, 59, 60, 69, 71, 74, 80, 117, 123, 165, 217, 232, 239, 458, 473, 529. Icke-borgares handel, 45, 57, 90, 124, 167, 303, 322, 369, 371, 389, 404, 419, 442, 457, 485, 486, 530, 531, 532, 533, 543, 544. Handel med fördärfvade varor, 75. Kommissionshandel för provision, 532. Mångleri och förköp, 47, 60, 72, 73, 104, 110, 141, 316, 349. Torghandel, 419, 533. Handelspartering, 259, 298, 304, 342, 346, 351. Främmande köpmän, 51, 58, 67, 69, 72, 75, 81, 82, 91, 104, 108, 111, 116, 121, 125, 142, 146, 152, 154, 157, 159, 160, 204, 234, 277, 299, 304, 334, 344, 348, 361, 376, 436, 457, 476, 507, 514, 519. Sjöfart, 38, 41, 45, 88, 106, 107, 110, 125, 130, 132, 146, 153, 158, 160, 165, 219, 225, 423, 473, 529. Bonde-seglation, 82. Värdering (af främmande varor), 83. 1573 årsköpordning, 85, 94. 1614 års handelsordinantia, 159, 163, 166, 224, 227. Se *Bir-*

- karlar; Fiske; Fyrtionde penning; Hamnar, olaga; Inskeppande; Landsköp; Tablettkrämare; Utskeppande samt ortsoch stadsnamn.
- Handverkshus*, 420, 435, 534.
- Harbovik*, 108, 112.
- Hedemora*, 125.
- Helfrihet*, se *Tull*.
- Helgeandsholmen*, 4, 43, 268. Jfr *Bryggeriholmen*; *Stockholmen*, *Lilla*.
- Hjonelagspenningar*, 156.
- Hoffolk*, 59, 73, 92, 221.
- Hornsbro*, 393, 504.
- Hudar*, 459, 540, 541.
- Hudiksvall*, 106, 108, 114, 133.
- Humlegård*, 214.
- Hus*. Afgift af, se *Ränta*. »Huslön», se *Ränta*. Af ägaren ej bebodda, 71, 96. Trähus, 52, 78, 80, 85. Ständelverks-hus, 72, 78. Hustak, 78.
- Husarviken*, 467.
- Husdisciplinordningen*, 422.
- Hyra*, 93, 137.
- Häkte*, se *Fångar*.
- Hästar*, 92, 111, 214, 353. Hästmarknad, 364.
- Hö*, 259, 265.
- »Höfvidsmän», *stadens*, 187.
- Högmålssak*, 61, 68, 86, 123, 354. Majestätsbrott, 199.
- Hökare* (? »höckrare»), 209.
- Ijo* (hamn i Österbotten), 47.
- Inhysesmän*, 47.
- Inkomst*, *stadens*, se *Förmögenhet*, *stadens*; *Ränta*; *Skatt*; *Tull*: *Tolag* m. m.
- Inkvartering*, se *Krigsfolk*, *Kvarterpenningar*.
- Inlösning* (af skattejord), 391, 411, 420.
- Inskeppande*, 117.
- Inventarium* (å äkta makars egen-dom), 461.
- Jord*. Frälse, 490. Skatte, se *Inlösning*. *Stadens*, 411, 422.
- Jurisdiktion*, se *Rättskipning*.
- Järn*, 48, 144, 145, 146, 160, 321, 481. Järnvärkeri, 396, 419. Osmund, 166. Tackjärn, 419, 486.
- Järntorget*, 76.
- Kalkberg*, 95. Kalkugn, 95.
- Kanngutare*, se *Tenn*.
- Kapare*, 528.
- Karduansmakare*, 397, 540.
- Kassör*, *stadens*, 296, 315, 547.
- Kemi* (i Finland), 47.
- Klappholts*, 459.
- Klensmed*, 397.
- Klockare*, 193. Klockaregård, 198.
- Kloster*. Gråbrödernas, 19, 174. S:t Klara, 12.
- Kläde*, 456, 539, 540. Klädedräkt, 7, 44, 61, 76, 422. Klädehuset, 3, 10, 17, 43, 176. Klädemakare, 539. Klädes-handlare, 540.
- Knappnålar*, 459.
- Knifsmed*, 541. Knifvar, 459, 541.
- Kommissionshandel*, se *Handel*.
- Kommisskammare*, 356.
- Kommissorialrätt*, 484, 486.
- Kompani*, 322, 331, 452. Ameri-kanska kompaniet, 322. Kop-parkompaniet, 237 (Se *Kop-par*). Skeppskompaniet, 322, 332. »Södra» kompaniet, 324. Tjårukompanierna, 309, 322, 332, 461 (Se *Tjåra*). Tobaks-kompaniet, 333, 390 (Se *Tobak*). »Vestinianiska» kompaniet, 278.
- Konfiskation*, 27, 45, 61, 75, 76, 82, 109, 110, 113, 125, 177, 220, 225, 226, 230, 235, 240, 351, 372, 459, 483, 485, 534.
- Kontrakt*, 222.
- Konungshamn*, 4, 12, 43.
- Konvoj*, 528. Konvojpenningar, 527.

- Koppar*, 144, 145, 146, 160, 242, 273, 396, 438, 458, 481, 489, 542. *Kopparberget*, 238. *Kopparslagare*, 542. Se *Avesta kopparverk*, *Gårmakeri*, *Kompani*.
- Korn*, se *Spannmål*.
- Kort*, 333.
- Kran*, 52.
- Kreditorer*, se *Gäld*.
- Krigsfolk*, 128, 140, 146, 150, 156, 158, 160, 174, 209, 221, 246, 258, 356, 378, 395, 402, 436, 460, 468, 470, 482, 497, 532. »*Utresa*» (uppbåd af krigsfolk), 15. Se *Hoffolk*, *Militiebetjante*.
- Kriminalsak*, se *Missgärning*.
- Kroppsstraff*, 52, 530.
- Krukmakare*, 489.
- Krögeri*, 353, 532. »*Krögaretaflor*» 353.
- Kungsholmen*, se *Munklägret*. *Kungsholmsbron*, 416, 426.
- Kvarn*, 3, 4, 10, 12, 14, 17, 43, 213, 297, 313, 358, 504.
- Kvarterpenningar*, 471.
- Kvinnofrid*, 30.
- Kyrka*, 45, 242, 439. Jfr *Lofö*, *Solna*. *Frid* för kyrkor och kloster, 30. *Specialprivilegier* för vissa städer ang. förvaltningen af kyrkors medel m. m., 452. *Kyrkoföreståndare*, 198. *Kyrkotionde*, 143. *Kyrkotjänare*, 193. *Präster*, 5, 191, 192. *Prästgård*, 198. *Prästval*, 43, 198, 221, 323, 375, 410.
- Kålgård*, 13, 19.
- Källarefrihet*, 435.
- Kämner*, 45, 61, 76, 128, 184, 194, 205, 209, 287, 296, 315, 493.
- Köping* (staden), 293.
- Köpordning*, se *Handel*.
- Köpslagan*, se *Handel*.
- Kött*, 60, 74. *Köttmånglare*, 80, 397.
- Laccasie*, 496.
- Ladugårdar*, *stadens*, 466.
- Ladugårdsgärdet* (-landet), 241, 245, 313.
- Lag*, *Sveriges rikets*. Löfte att hålla städerna vid lag och rätt, 151. I lagen felande eller oklara bestämmelser, 6, 44, 61, 76, 212, 323.
- Lagsökning*, se *Gäld*.
- Lana*, se *Fiske*.
- Landsköp*, 38, 47, 62, 76, 89, 90, 91, 94, 99, 108, 115, 126, 168, 197, 204, 217, 249, 263, 280, 283, 290, 303, 305, 310, 316, 322, 344, 352, 371, 375, 409, 418, 489, 509, 531.
- Landsrätt*, 319.
- Lapparna*, 69.
- Lastage- och marknadsplatser*, 344.
- Lastning*, 220. *Lastpenningar*, 463.
- Lejd*, 5.
- Licent*, se *Tull*.
- Lifgeding*, se *Förläning*.
- Liggedagar*, 335, 453, 532. Se *Handel*: *Främmande köpmän*.
- Lofö*, 221.
- Logarfeare*, 397, 540, 541.
- Långholmen*, 274, 313.
- Lärling*, 291.
- Löner*, *tjänstemäns*, 192, 435, 441, 536, 537. Se *Magistrat*: *Inkomster*.
- Löst folk*, 76, 93, 199, 335, 368.
- Lösöre*, 144.
- Magistrat*. *Ällogganden*, 181, 186, 409, 546 (Se *Rättskipning*). *Själfständighet* i förhållande till riksens kollegier, 339. *Oafsättlighet*, 408. *Åtlydnad* för, 6, 44. *Respekt* och *vörndnad* för, 13, 46, 62, 213, 408, 417. *Antal* och *sammansättning*, 23, 64, 287, 313, 384, 398, 539. *Tillsättning* af, 323, 375, 409, 418,

- 434, 451. Att borgmästare ej får vara adelsman, 319, (jfr 451). Inkomster, 161, 162, 192, 296, 315, 428, 447, 488, 513, 537. Förbud för rådmän att resa ur staden, 128. Förordnande af Nils Hansson till borgmästare, 83. Norrmalms magistrat, 209.
- Majestätsbrott*, se *Högmålsak*.
- Malmarna*, 45, 85, 205, 213. Norrmalm, 45, 60, 139, 169, 180, 205, 208. Norrmalms tullport: plats därvid, 399, 400, 466. Södermalm, 121, 141.
- Mantalspenningar*, 322, 419.
- Manufaktur*, 390, 458, 481.
- Marknad*, 83, 93, 111, 163, 166, 226, 228, 233, 253, 280, 284, 334, 346, 500, 533. Se *Hästar*, *Lastage- och marknadsplatser*. Marknadsvisitation, 533.
- Material- och sjögård*, 503, 504.
- Matvaror*, 15, 108, 221.
- Militiebetjante*: Olaga idkande af handverk, 511.
- Minnemått*, se *Mål*.
- Missgärning*, 6, 44, 61, 184, 212, 244, 311, 368.
- Mjöd*, 50, 149.
- Mjöl*, 259, 265.
- Monopol*, 309, 316, 322, 331, 452. Jfr *Kompani*.
- Mulbete*, 43, 45, 60, 68, 122, 214. Jfr *Fågång*.
- Mumma*, 50, 149.
- Munkbron*: Stenhus vid, 261.
- Munklägret*, 266, 274, 281, 313, 406, 426.
- Murar*, stadens, se *Stadsmurar*.
- Mynt*, 4, 82, 92, 117, 203. Mynt rätt, 206. Myntmästare, 136. Smedjemästare, 207. »Myn- tarefolket», 207. Tolförestycke, 460. Riksdalersp., 509.
- Mål* (mått), 197, 317, 323, 345, 395. Minnemått, 326. Vanmått, 265, 326.
- Mål- och våghus*, 220.
- Mångleri*, se *Handel*.
- Mäld*, 534.
- Mässingstråd*, 475.
- Mätare*, stadens, 344. Mätarepenningar, 504.
- Mönstring*, 187.
- Narva*, 106, 127.
- Nederlagsfrihet*, 383, 494.
- Norrbro*, 160.
- Norrköping*, 48.
- Norrmalm*, se *Malmarna*. Norrmalms magistrat, se *Magi- strat*.
- Norrström*, 45, 191, 270, 357, 388, 402, 403. »Lilla holmen» i N. (= Bryggeriholmen, se detta ord), 363, 387.
- Norrtälje*, 108, 112.
- Notarie*, 181, 183, 296, 315, 412, 493, 547.
- Novgorod*, 127.
- Nycklar*. Stadens portnycklar, 78, 160. Bomnycklar, 78.
- Nådär*, 375.
- Nålestol*, 326, 544. Nålmakeri, 333.
- Obestånd*: Straff för bringande af sig själf eller andra däri, 392.
- »*Onera realia*», se *Skatt*.
- Osmund*, se *Järn*.
- Ozar*, 540.
- Packartorget*, 220.
- Packhus*, 177, 354, 386, 481, 504.
- Pant*. Gestrikland, 22, 33. Upsala, 22.
- Papper*, 383.
- Pass*, 80, 109, 126, 157, 508.
- Pest*, 83.
- Pleskov*, 127.
- Politi*, 543. Politiegevaldiger, 548.
- Post*, 342, 392.
- Privilegier*: Prästerskapets, 318, 435; Stadens, 7, 13, 14, 22,

- 27, 30, 31, 35, 38, 39, 41, 42, 56, 64, 85, 129, 137, 152, 155, 159, 210, 211, 212, 271, 313, 395, 414, 427, 538.
- »Prokurator», 182.
- Pryssing*, se *Öl*.
- Präster*, se *Kyrka*.
- Publikation* (af stadgar och förordningar), 392.
- Pukor*, 450.
- Pålpenningar* (-gäld), 13, 15, 18, 46, 215.
- Rang*, 355.
- Raumo*, 32.
- Register*: »Kegenregister» (Gegenregister), 136, 296, 315.
- Religion*, 137, 151.
- Remsnidare*, 460, 492.
- Renhållning*, 51, 52, 79, 92, 128, 165, 217, 270, 545.
- Repslagare*, 541.
- Reval*, 126.
- Riksdagsbeslut*: Laga kraft af, 342, 376, 412.
- Riksdaler sp.*, se *Mynt*.
- Riksvardein* (riksguardin), 207, 318, 323, 345.
- Ryska varor*, 383, 505.
- Rytteri*, stadens, 450.
- Rådhus*, 170, 505. *Rådhusrätt*, *Råd(män)*, se *Magistrat*.
- Råg*, se *Spannmål*.
- Räkenskaper*, 45, 62, 65, 68, 120, 176, 194, 198, 448, 537. *Räkenskapsböcker*, 354.
- Rännsten*, se *Renhållning*.
- Ränta* (af hus, kvarnar, mark m. m.), 3, 43, 50, 53, 59, 60, 65, 73, 120, 213. »Huslön», 59, 73. Se *Tomt*: *Tomtöre*.
- Rättskipning*, 6, 122, 205, 216, 318, 323, 378, 407, 418, 434, 442, 451, 510, 543. *Forum*, 501. Se *Landsrätt*, *Magistrat*.
- Sadelmakare*, 460, 492.
- Sakören*, se *Böter*.
- Salpeter*, 480.
- Salt*, 240, 247, 321, 344, 383, 445, 456, 475, 494, 501, 527.
- Sankt Klara gårde*, 45, 60, 68, 122.
- Seglation*, se *Handel*: *Sjöfart*.
- Sekreterare*, stadens, 296, 315.
- Siden*, 126, 333, 350, 539.
- Sigill*, stadens, 199.
- Siklaön*, 4, 10, 12, 17, 43.
- Silfverarbete*, 318.
- Simons*, N. (svensk konsul i Portugal): *Klagomål mot*, 529.
- Sjukhus*, 113. *Sjukvård*, 53.
- Sjöfart*, se *Handel*.
- Sjöfolk*, se *Båtsmän*.
- Skaffereri* (vid Gillestugan), 88.
- Skatt*, 4, 45, 59, 62, 68, 73, 123, 133, 140, 156, 189, 209, 217, 422, 437, 521. *Skattskyldighet för dem, som idka borgerlig näring*, 50, 57, 58, 66, 67, 92, 100, 104, 111, 121, 122, 142, 156, 170, 178, 216, 285, 322, 333, 402, 405, 437, 485. *D:o för dem, som i stad äga hus och jord*, 57, 71, 191, 216, 423, 455. *D:o för sjömän*, 173. *Skattefrihet*, 101, 125, 164, 170, 172, 200, 218, 220, 404, 406. Se *Accis*, *Bakugnspenningar*, *Borgerlig näring*, *Genant*, *Tull m. m.*
- Skattehemman*, se *Jord*.
- Skepp*. *Byggande af*, 80. *Försäljande af*, 529. *Användande till kronans tjänst*, 168, 172, 220, 244, 454. »*Monterade*» skepp, 444, 475. *Kontributioner för skeppsparter*, 526. *Kontributioner m. m. vid Vaxholm*, 304, 311, 317. *Frihet för »kronans förslor*», 146. *Läggande vid bommar*, 80. *Skepp af furu*, 277, 456. *Galliot*, 396. *Göttling*, 172. *Skottport*, 172. *Jfr Frakt*.

- Skinn*(varor), 108, 125, 304, 540.
Skjuts, 100, 139, 141, 199, 203.
Skog, 484.
Skola, 94, 175, 198. Skolmästare, 192.
Skomakare: Sockenskomakare, 487.
Skottport, se *Skepp*.
Skråväsen, 51, 79, 104, 170, 196, 199, 219, 279, 304, 311, 317, 339, 348, 374, 391, 396, 410, 420, 460, 487. Se vidare under de särskilda yrkenas namn.
Skräddare, 397. Sockenskräddare, 487.
Skuld, se *Gäld*.
Skuta, se *Skepp*, *Ved*: Vedskuta.
Skär (i haf), 344.
Skärkarl, 66, 108, 113, 120, 254, 255, 258.
Slaktare (slaktning), 111, 214, 540. Slakthus, 252, 270, 358, 504.
Slottsskrifvare, 184.
Sluss, 504. Slusspenningar, 354, 380.
Smedjemästare, se *Mynt*.
Smädelse, 77.
Snörmakare, 541.
Socker, 333.
Solna, 16, 45, 62, 68, 123, 221.
Spannmål, 127, 146, 291, 372, 474, 534. Korn, 157. Råg, 157.
Spetsar, 126.
»Spiker», se *Förrådshus*.
Spikslagning, 487.
Spörmakare, 397, 459.
Stadsgården (på Södermalm), 128.
Stadshus. Norrmalms, 366. Södermalms, 504.
Stadskamrer, 547.
Stadskällare, 149, 159, 215. Norrmalms, 191, 301, 313. Södermalms, 424.
Stadsmurar, 160.
»Stadsofficerare», 441.
Stadsreglering, 367.
Stadsskrifvare, 25, 136, 143, 181, 182, 183, 547.
Stadstjänare, 80, 192, 548.
Stadsvakt, 402, 403, 465, 516. Se *Vakthållning*.
»Stadsöfverste», 441.
Stall, 4, 43, 471.
Stat, *stadens*, 295, 315, 547.
Stenbocks (*Joh. Gabr.*) *hus*, 440.
Stenhuggare, 397.
Stenkärl, 489.
Sterbhus, 392.
Stockholmen, *Lilla*, 191. Jfr *Bryggeriholmen*, *Helgeandsholmen*.
Strandridare, 483.
Strängnäs, 110.
Strömpenningar, 54, 66, 120, 213, 215.
Städer. Anläggande af, 319. Nedläggande af, 118. Upp- och sjöstädens inbördes förhållande, 253, 272.
Stäket, 109, 113.
Stämpel, 176, 533. Stämpelpenningar, 463.
Ständelverkshus, se *Hus*.
Stängsel, 490.
Stärkelse, 333.
Sumpfiskare, se *Fiske*.
Surplus, se *Tull*.
Svarfvare, 460.
Svartmangatan: Hus vid, 438.
Svenner (»stadens svenner»), 181, 187, 192.
Svin, 80.
Svärds klingor, 458.
Syndicus, 181, 183, 192.
Sämskmakare, 397, 540, 541.
Söderbro, 504.
Söderköping, 48.
Södermalm, se *Malmarna*.
Söderström, 43, 45, 56, 65, 109, 120, 213.
Södertälje, 110, 125, 147, 160, 224, 225.
Tablettkräm, 483.
Tackjärn, se *Järn*.
Taperiansaccis, se *Accis*.
Taverner, se *Gäster*.
Taxering, se *Skatt*.

- Tegel, tegelbruk*, 69, 123, 282, 381, 488.
- Tenn*, 459. *Tenngjutare* (kann-gjutare), 459, 541.
- Testamente*, 222.
- Tiggare*, se *Löst folk*.
- Tionde*, se *Kyrka*.
- Tiondepennning* (af egendom), 179. Se *Arf*.
- Tjänst*. Tillsättande af, 355, 412, 425, 539. Förening af tjänster, 342, 410. Förbud för utländsk man att inneha tjänst, 156. Tjänstemän (»betjante»), städernas, 323, se vidare under de särskilda tjänstebefattningarnas namn. Jfr *Val*.
- Tjänstefolk*, 52, 80, 136.
- Tjära*, 220, 474, 529. Se *Kompani*: *Tjärukompanierna*.
- Tjäreholmen*, se *Beckholmen*.
- Tobak*, 278, 316, 501. Se *Kompani*: *Tobakskompaniet*.
- Tolag*, se *Tull*.
- Tolföresstycke*, se *Mynt*.
- Tomt*, 74, 127, 235, 241, 245, 247, 269, 274, 293, 355, 482.
- Tomtöre*, 13, 15, 45, 59, 66, 73, 85, 121, 189, 213, 215, 246, 381, 490, 523, 524. *Ödestomt*, 292, 303, 308, 318, 421. Jfr *Byggning*.
- Torghandel*, se *Handel*.
- Torgpenningar*, 505.
- Torn*, stadens, 97, 98, 160.
- Torne* (i Finland), 47.
- Torshälla*, 110, 293.
- Tran*, 48, 50.
- Tredjepennning* (af egendom), 179. Se *Arf*.
- Trettionde pennning* (vid fastighetsköp), 215.
- Trä*, 474.
- Trädgård*, 214.
- Trähus*, se *Hus*.
- Tull*. Tullförhållanden i allmänhet, stora sjötullen, m. m., 4, 11, 12, 15, 17, 45, 62, 68, 83, 101, 116, 118, 123, 143, 145, 146, 159, 163, 166, 172, 203, 204, 207, 240, 260, 280, 303, 321, 351, 406, 430, 459, 475, 527, 534. Hel- och half-frihet, 321, 438, 440, 443, 449, 452, 455, 474, 475, 526. Licent å salt, 240, 248, 302, 445. Kvarntullen, 202, 213, 322, 351, 358. Lilla tullen m. fl. inrikes tullar, 83, 141, 152, 166, 202, 204, 238, 252, 289, 293, 320, 381, 406, 420, 453, 458, 487, 489, 501. Tolag, 214, 260, 328, 347, 380, 435, (jfr 454), 443, 446, 463, 479, 480, 497, 505. Vaatgeltet, 526. Surplus (superplus), 373, 379, 445, 476. Tullordning, 156. Sjötullstaxa, 530. Tullvisitation, 484, 488. Missbruk af tullprivilegium, 173. Tullarrende, 203, 302, 374, 452. Tullhus, 481, 504. Tvister mellan städerna och tulltjänstemännen, 374, 453. Meddelande till magistraten af förordningar ang. tullväsendet, 509. Tulltjänstemän, 25, 136, 296, 315, 438, 452, 518, 547. Jfr *Accis*, *Broppennningar*, *Kommissorialrätt*, *Nederlagsfrihet*, *Strandridare*.
- Tunnbindare*, 459.
- Tunnpenningar*, 214.
- Tynningön*, 4, 43.
- Tyskar*, 30.
- Tågvirke*, 541.
- Tänkebok*, 182.
- Uleå* (i Finland), 47.
- Ulfaby* (i Finland), 32.
- Urmakare*, 397.
- Utförsel*, 146. *Utförselsförbud*, 6, 44. Jfr *Utskeppande*.
- Uthus* (»vedbodas och andra tarfvehus»), 127.
- Utmätning*, 535.

- »*Utresa*», se *Krigsfolk*.
Utskeppande, 117. Jfr *Utförsel*.
- Vaatgelt*, se *Tull*.
 »*Vackafinnar*», 47.
Vad, 213, 243. Jfr *Appellation*.
Vagn, 542. *Vagnmakare*, 542.
Vakhållning, 137, 142, 150, 216.
 Se *Stadsvakt*, *Vårdskrifvare*.
Val (af stadens tjänstemän eller fullmäktige), 186, 188, 193, 195, 323, 375, 410, 418. Se *Kyrka*: *Prästval*, *Magistrat*: *Tillsättning af*.
Vanmätt, se *Mål*.
Vapen, 6, 187. *Fördelsvärjor*, 62, 77.
Vattuverk, 267.
Ved, 260. *Vedgård*, 79. *Vedskuta*, 333.
Vederlag (andel i affär), 46. *Vederlagssven*, 58, 67, 122.
Vikt, 93, 94, 197, 317, 323, 345, 395.
Viktualier, se *Matvaror*.
Vin, 50, 60, 74, 149, 160, 172, 215, 326, 373, 383, 430, 475.
Bastart, 50. *Vinkällare*, 75, 142. *Vinskänk*, 136.
Visitation, se *Marknad*, *Tull*.
Våg, *stadens*, 3, 10, 17, 43, 229, 328, 354, 356. *Tjänstemän vid stadens vågar*, 458, 547.
Våghus, 52. *Vågpenningar*, 214, 310, 318, 431, 446, 504, 512, 517.
- Våld*, se *Öfverfall*.
Våldgästning, 59, 73.
Vårdskrifvare, 25, 184.
Värdering, se *Handel*.
Vårdshus, se *Gäster*.
Värjemål, 6, 44.
Värmdön, 95.
Västerås, 17, 293.
 »*Växleri*», 91, 94.
- Yrke*: *Uppsikt öfver*, 197.
- Åker*, 214, 280.
Åkers å, 108, 112.
Ålderman (för *vårdshusidkare*), 150.
Åsön, 3, 10, 43, 213.
- Ämbete* = *skrå*, se *Skråväsen*.
 » = *tjänst*, se *Tjänst*.
Änkling, 221. *Änka*, 221, 222.
- Ödestomt*, se *Tomt*.
Öfverfall (våld), 77, 518.
Öfverflödsförordning, 410.
Öl, 50, 55, 57, 67, 121, 135, 149, 172, 214, 326, 416, 532. *Prysing*, 50. *Ölkällare*, 142.
Öregrund, 32.
Öresund, 525.
Östhammar, 32.

Innehållsförteckning.

	Sid.
1. Eriks af Pommern bref om olaglig köpenskap. Köpenhamn den 12 juli 1423	1
2. Riksrådets privilegiebref. Stockholm den 1 maj 1436	2
3. Officiel vidimation af 1436 års privilegiebref. Stockholm den 1 mars 1442	8
4. Kristoffers skydds- och privilegiebref. Stockholm den 7 maj 1442	10
5. Kristoffers bref om olaglig köpenskap. Stockholm den 19 mars 1444	11
6. Kristoffers bref om tullfrihet. Stockholm den 20 oktober 1444	11
7. Riksrådets privilegiebref. Stockholm den 30 januari 1448	12
8. Karl Knutssons privilegiebref. Stockholm den 7 december 1456	13
9. Riksrådets privilegiebref. Stockholm den 12 mars 1457	14
10. Riksrådets förläning af Solna och Brännkyrka socknar. Stockholm den 12 mars 1457	16
11. Kristiern Is skydds- och privilegiebref. Stockholm den 23 juni 1458	17
12. Kristiern Is donation på hus och förordning om husbyggnader. Stockholm den 25 juni 1458	18
13. Kristiern Is resolution på Stockholms stads besvär om olaga hamnar och om handeln i Dalarne. Djurehamn den 27 augusti 1461	19
14. Kristiern Is återkallelse af bref, som äro Stockholm till skada. Stockholm den 17 oktober 1463	20
15. Jöns Bengtssons, biskop Kettel Karlssons och flera rådsherrars förlikning med Stockholms stad. Stockholm den 3 februari 1465	21
16. Riksrådets förpantning af Gestrikland och Uppsala köpstad till staden. Stockholm den 21 september 1470	22
17. Riksrådets upphäfvande af stadslagens bestämmelse om tyskar i städernas råd. Stockholm den 14 oktober 1471	23
18. Riksrådets stadfästelse å 1436 års privilegiebref. Stockholm den 22 augusti 1494	25
19. Officiel vidimation af föregående stadfästelsebref. Stockholm den 8 november 1494	28
20. Interimistiskt skydds- och privilegiebref å konung Hans' vägnar. St. Clara kloster den 24 augusti 1497	29
21. Hans' privilegie- och skydds-bref. Stockholm den 20 december 1497	31
22. Sten Sture d. ä:s förbud mot Öregrunds m. fl. orters utrikes handel. Stockholm den 10 augusti 1502	32
23. Riksrådets förpantning af Gestrikland till staden. Stockholm den 15 juni 1504	33
24. Svante Stures stadfästelse af Sten Sture d. ä:s bref af år 1502 (N:o 22). Stockholm den 7 augusti 1505	34
<i>Stockholms stads privilegiebref.</i>	36

25. Sten Sture d. y:s skydds- och privilegiebref. Stockholm den 13 november 1513 35
26. Kristiern II:s skyddsbref till staden vid dess öfverlämnande. Vagnsön den 5 september 1520 36
27. Gustaf I:s skyddsbref vid stadens öfverlämnande. Skeppet Svanen den 17 juni 1523 38
28. Gustaf I:s skydds- och privilegiebref. Västerås den 28 juni 1527 41
29. Gustaf I:s privilegiebref. Stockholm den 30 juli 1529 42
30. Gustaf I:s resolution på stadens besvär rörande olaga hamnar i Norrland m. m. Stockholm den 29 september 1531 46
31. Gustaf I:s förläning af trunköpet i Stockholm till borgmästare och råd. Nyköping den 6 mars 1543 48
32. Gustaf I:s bref om stadens inkomster och byggnader. Gripsholm den 7 maj 1557 49
33. Erik XIV:s bref om strömpenningar. Stockholm den 30 augusti 1561 54
34. Erik XIV:s bref om accis på öl. Stockholm den 28 april 1562 55
35. Erik XIV:s privilegier. Stockholm den 12 april 1563 56
36. Biksrådets tillkännagifvande å Johan III:s vägnar om magistratens sammansättning samt underhandling om privilegier. Stockholm den 27 november 1568 63
37. Johan III:s privilegiebref. Stockholm den 10 mars 1570 64
38. Johan III:s stadgar. Stockholm den 10 mars 1570 71
39. Johan III:s resolution på stadens besvär om olaglig handel i uppstäderna m. m. Borgholm den 19 juni 1572 81
40. Johan III:s bref om privilegiernas upprätthållande och om malmarnas förhållande till staden. Västerås den 18 februari 1573 84
41. Johan III:s bekräftelse på stadens ägande och nyttjanderätt till gillestugan. Västerås den 19 februari 1573 87
42. Johan III:s resolution på stadens besvär angående handeln och andra ärenden. Västerås den 24 februari 1573 88
43. Johan III:s donationsbref på kalkugn och kalkberg på Värmdön. Stockholm den 23 augusti 1574 95
44. Johan III:s befallning till Bengt Ribbing, Birger Isaksson, Johan Henriksson och Nils Hansson angående prästers och bönders hus i staden. Uppsala den 6 november 1577 96
45. Johan III:s resolution på stadens besvär angående dess torn. Svartsjö den 28 maj 1579 97
46. Johan III:s öppna bref om stadens torn. Svartsjö den 28 maj 1579 98
47. Johan III:s resolution på städernas besvär. Stockholm i januari 1582 99
48. Johan III:s resolution på stadens besvär rörande olaga handel och näring. Svartsjö den 5 juli 1582 100
49. Johan III:s bref om frihet från intullen för husägande borgare. Svartsjö den 12 maj 1585 101
50. Johan III:s bref till Erik Mattsson och Johan Henriksson om borgarnes företrädesrätt till frakter. Svartsjö den 12 maj 1585 102
51. Johan III:s bref om "liggare", borgerlig tunga m. m. Stockholm den 14 juli 1585 104
52. Johan III:s bref till Johan Bagge, Jakob Bagge, Erik Mattsson och Nils

- Hansson om inskränkning i de norrländska städernas sjöfart på Östersjön till Stockholms bästa. Kalmar den 19 oktober 1587 106
53. Johan III:s resolution på stadens besvär angående handeln. Uppsala den 5 mars 1589 107
54. Johan III:s öppna bref om olaga hamnar och olaglig köpenskap. Stockholm den 23 juli 1589 112
55. Johan III:s bestämmelser om Hudiksvalls handel med rätt för Stockholms borgerskap att kontrollera deras efterlevande. Stockholm den 29 mars 1590 114
56. Johan III:s öppna bref till alla köpstäder om landsköp och utländska köpmäns handelsfrihet. Stockholm den 3 april 1590 115
57. Hertig Karls och rådets svar på stadens spörsmål. Från år 1593 117
58. Sigismunds privilegiebref. Stockholm den 13 juli 1594 118
59. Hertig Karls svar till borgmästare och råd om stadens privilegier. Gripsholm den 30 april 1595 129
60. Hertig Karls resolution på stadens besvär angående pålagor och Norrlandsstädernas seglation. Örebro den 28 mars 1596 132
61. Hertig Karls befallning till Stockholms borgare att göra Hudiksvall tillförsel med hot att eljest gifva nämnda stad utsträckt handelsrätt med inskränkning af Stockholms privilegier af år 1594. Nyköping den 14 juni 1596 133
62. Hertig Karls resolution på stadens besvär rörande skeppsfrakter, stadens ämbetsmän m. m. Stockholm den 5 januari 1598 135
63. Hertig Karls svar på begäran om privilegier. Nyköping den 8 januari 1599 137
64. Hertig Karls svar på begäran om accisfrihet för vissa drycker. Nyköping den 20 juni 1599 138
65. Hertig Karls resolution på Norrmalmsboarnes besvär angående deras skyldigheter gentemot slottet och staden. Stockholm den 26 november 1602 139
66. Hertig Karls resolution på stadens besvär angående knektar, gästning, tullen m. m. Stockholm den 15 december 1602 140
67. Hertig Karls resolution på stadens besvär angående tullen, borgares utflyttning till andra orter m. m. Nyköping den 4 juni 1603 143
68. Hertig Karls resolution på Stockholms m. fl. städers begäran om befrielse från intullen. Norrköping den 29 februari 1604 145
69. Karl IX:s resolution på stadens besvär i olika ämnen. Norrköping den 16 mars 1604 146
70. Karl IX:s resolution på stadens besvär rörande varors öfverförande vid Södertälje. Norrköping den 25 mars 1604 147
71. Karl IX:s förordning om gästgifveriers upprättande och om rätten att uppköpa utländska viner och öl. Stockholm den 12 juni 1605 148
72. Karl IX:s privilegier för samtliga städers borgerskap. Uppsala i mars 1607 150
73. Karl IX:s resolution på samtliga städers besvär. Uppsala i mars 1607 152
74. Gustaf II Adolfs bref om köpsvenner. Nyköping den 4 januari 1612 153
75. Gustaf II Adolfs skyddsbrief för staden. Nyköping den 7 januari 1612 154
76. Gustaf II Adolfs resolution på samtliga städers besvär. Nyköping i januari 1612 155
77. Gustaf II Adolfs befallning till Axel Oxenstierna att lofva Stockholms borgare stora förmåner för sjöfart på Västersjön. Kopparberget den 25 februari 1614 158
78. Gustaf II Adolfs resolution på stadens besvär angående privilegier, tullen, främmandes skyldigheter m. m. Kopparberget den 25 februari 1614 158

79. Gustaf II Adolfs bref till stadens borgmästare om deras lön. Borgå den 20 maj 1614 161
80. Gustaf II Adolfs öppna bref om borgmästarnes lön. Borgå den 20 maj 1614 162
81. Gustaf II Adolfs resolution på stadens besvär angående tullen, handelsordniantian och den norrländska handeln. Stockholm den 22 december 1614 . 163
82. Gustaf II Adolfs resolution på stadens besvär angående tull, marknader, adelsmäns handel och fartygs användande för rikets behof. Stockholm den 21 juni 1616 165
83. Gustaf II Adolfs resolution på Norrmalms begäran om privilegier, skrän, rådhus m. m. Stockholm den 22 juni 1616 169
84. Gustaf II Adolfs privilegier för husägande borgare i Stockholm och andra städer, hvilka med egna skepp drifva utrikes handel. Stockholm den 17 augusti 1617 171
85. Gustaf II Adolfs donation till staden af alla gråbrödraklostrets "våningar" att användas för inkvartering af krigsfolk. Stockholm den 24 juni 1621 . . 174
86. Gustaf II Adolfs donation till staden af inkomsterna på klädeshuset. Stockholm den 24 juni 1621 176
87. Gustaf II Adolfs öppna bref om utgörande af borgerlig tunga i städerna och om erläggande af tionde penningen vid afflyttning. Stockholm den 24 juni 1621 178
88. Förslag till privilegier för Norrmalm. Stockholm i augusti 1624 180
89. Gustaf II Adolfs bref om sex års frihet för dem, som efter den stora branden uppbygga sina hus efter fastställd afritning. Djurehamn den 18 juni 1626 200
90. Gustaf II Adolfs fullmakt för borgmästare och råd att i vissa fall exproprieras illa bebyggda tomter och sedan försälja dem. Ombord på flottan i Elfsnabben den 8 juni 1630 201
91. Rikens råds resolution på stadens besvär. Stockholm den 7 mars 1633 . 202
92. Förmyndarstyrelsens resolution på samtliga städers besvär. Stockholm den 30 juli 1634 204
93. Förmyndarstyrelsens resolution om Norrmalms förening med Stockholms stad. Stockholm den 21 april 1635 205
94. Förmyndarstyrelsen gifver staden mynträtt. Stockholm den 27 april 1635 206
95. Förmyndarstyrelsens resolution på Norrmalms borgmästares och råds förfrågningar. Stockholm den 13 maj 1635 208
96. Förmyndarstyrelsens interimistiska konfirmation på stadens privilegier. Stockholm den 15 maj 1635 210
97. Förmyndarstyrelsens bref om tidigare privilegiers inlämnande till den 21 maj. Stockholm den 22 februari 1636 211
98. Förmyndarstyrelsens privilegiebref. Stockholm den 10 mars 1636 212
99. Förmyndarstyrelsens tillägg till 1614 års handelsordinantia. Stockholm den 20 november 1636 224
100. Förmyndarstyrelsens bref till staden om tillägget till 1614 års handelsordinantia (N:o 99). Stockholm den 29 november 1636 227
101. Förmyndarstyrelsens öppna mandat till landshöfdingarne om Stockholmsbornas tillträde till uppstädernas marknader. Stockholm den 28 januari 1637 228
102. Förmyndarstyrelsens påbud om stadsvägarnas användande. Stockholm den 11 mars 1637 229

103. Förmyndarstyrelsens resolution på stadens frågepunkter rörande exekution af domar, stadens byggnad och handeln. Stockholm den 24 mars 1637 . . . 230
104. Förmyndarstyrelsens förordning om frimarknader i Stockholm och Åbo. Stockholm den 26 augusti 1637 233
105. Förmyndarstyrelsens påbud om tomters bebyggande och om kraftiga åtgärder gent emot tredskande, jämlikt § 19 i 1636 års privilegiebref. Stockholm den 20 mars 1638 235
106. Förmyndarstyrelsens resolution på stadens besvär rörande kopparhandeln m. m. Stockholm den 6 december 1638 237
107. Förmyndarstyrelsens bref om friheter för långväga handel, speciellt på Spanien. Stockholm den 17 december 1638 239
108. Förmyndarstyrelsens bref till öfverståthållaren Klas Flemming om upplåtelse af en del af Ladugårdsgärdet till försäljning af tomter m. m. Örebro den 28 februari 1639 241
109. Förmyndarstyrelsens resolution på stadens besvär rörande vad till hofrätten, beslagna skepp m. m. Nyköping den 29 februari 1640 243
110. Förmyndarstyrelsens bekräftelse på upplåtandet af en del af Ladugårdsgärdet samt tillstånd att försälja några tomter vid nyreglerade gator. Nyköping den 5 mars 1640 245
111. Förmyndarstyrelsens bref om viss minskning i tullen vid införsel af salt från Frankrike. Stockholm den 30 mars 1641 247
112. Förmyndarstyrelsens resolution på städernas besvär angående landsköp, stapelstädernas rättigheter gent emot uppstäderna m. m. Stockholm den 25 januari 1642 249
113. Förmyndarstyrelsens förordning om skärkarlarnes handel i Stockholm. Stockholm den 28 juni 1642 255
114. Förmyndarstyrelsens resolution på stadens besvär angående inkvartering, skärgårdsbornas handel vid Mälaren, handelsparteringen m. m. Stockholm den 1 juli 1642 258
115. Förmyndarstyrelsens donationsbref på stenhus vid Munkbron. Stockholm den 28 augusti 1643 261
116. Förmyndarstyrelsens resolution på städernas besvär rörande landsköp, varumått m. m. Stockholm den 20 november 1643 262
117. Förmyndarstyrelsens donationsbref på del af Munklägret. Stockholm den 20 april 1644 266
118. Kristinas bemyndigande till öfverståthållaren Knut Posse att upplåta åt staden en plats på Helgeandsholmen. Stockholm den 19 april 1645 268
119. Kristinas donationsbref på tomter vid Norrström. Stockholm den 20 november 1645 269
120. Kristinas interimistiska bekräftelse på stadens privilegier. Stockholm den 29 januari 1646 271
121. Kristinas bref om sjö- och uppstädernas inbördes handel. Stockholm den 26 juli 1646 272
122. Kristinas donationsbref på en tomt öster om norra förstadens torg. Stockholm den 18 februari 1647 274
123. Kristinas donationsbref på hela Munklägret, Långholmen och Beckholmen. Stockholm den 27 mars 1647 274

124. Kristinas resolution på städernas besvär rörande handel, skrårordningars utfärdande m. m. Stockholm den 29 mars 1647 277
125. Kristinas bref till öfverståthållaren Knut Posse med förklaring af tidigare donationsbref å Munklägret. Stockholm den 24 maj 1647 281
126. Kristinas bref till öfverståthållaren Knut Posse med närmare bestämmelser om den norrländska handeln. Stockholm den 31 december 1647 283
127. Kristinas bref om återtagande af tidigare gifvet löfte om donerande till staden af Bryggareholmen. Stockholm den 18 april 1648 284
128. Kristinas resolution om borgerlig tungas utgörande eller genants erläggande af kronans tjänare eller andra, hvilka i Stockholm bruka borgerlig näring. Stockholm den 7 juli 1648 285
129. Kristinas förordning om rådmännens antal och om rådmansval. Stockholm den 26 oktober 1648 287
130. Kristinas resolution på städernas besvär angående landsköp, ödestomter m. m. Stockholm den 31 mars 1649 288
131. Kristinas bref till staden om tomters bebyggande m. m. Stockholm den 28 april 1649 293
132. Af Kristina fastställd stat för stadens ämbetsmän. Stockholm den 15 december 1649 295
133. Kristinas donationsbref på kvarnhus vid Norrström. Stockholm den 16 december 1649 297
134. Kristinas resolution på stadens besvär rörande handeln. Stockholm den 5 februari 1650 298
135. Kristinas privilegiebref för Norrmalms stadskällare. Stockholm den 9 februari 1650 301
136. Kristinas resolution på städernas besvär rörande handeln, ödestomters bebyggande m. m. Stockholm den 29 oktober 1650 302
137. Kristinas bref om landsköp. Stockholm den 31 oktober 1650 305
138. Kristinas bref om ödestomter i städerna. Stockholm den 12 november 1650 308
139. Kristinas resolution på städernas besvär rörande monopol, landsköp m. m. Stockholm den 24 december 1652 309
140. Karl X Gustafs interimistiska privilegiebref. Stockholm den 28 juni 1655 . 313
141. Karl X Gustafs resolution på städernas besvär rörande monopol, landsköp m. m. Stockholm den 2 juli 1655 316
142. Förmyndarstyrelsens resolution på städernas besvär rörande privilegier, lilla tullen, landsköp m. m. Stockholm den 8 mars 1660 320
143. Förmyndarstyrelsens resolution på stadens besvär rörande accis, tolag, förmynderskap, arf m. m. Stockholm den 11 juli 1660 324
144. Förmyndarstyrelsens resolution på städernas besvär rörande privilegier, bank och postväsende, handelspartering m. m. Stockholm den 21 november 1660 341
145. Förmyndarstyrelsens resolution på stadens besvär rörande handelspartering, marknad, utskylder etc. Stockholm den 9 april 1661 346
146. Förmyndarstyrelsens resolution på stadens "bimemorial" rörande kvarntull etc. Stockholm den 9 april 1661 351
147. Förmyndarstyrelsens resolution på stadens besvär rörande dess räkenskapsböcker, stadsvägen, obbyggda tomter m. m. Stockholm den 18 december 1661 352
148. Förmyndarstyrelsens bref om fri disposition af Norrström på vissa villkor. Stockholm den 25 mars 1662 357

149. Förmyndarstyrelsens förordning om handelsgille. Stockholm den 28 juni 1662 359
150. Förmyndarstyrelsens befallning till riksskattmästaren samt riks- och kammarråden att inlösa "den lilla holmen i Norrström", emedan den donerats till Stockholms stad. Stockholm den 23 juli 1662 363
151. Förmyndarstyrelsens plakat om hästmarknader i Stockholm och andra orter. Stockholm den 29 maj 1663 364
152. Förmyndarstyrelsens förordnande om ändring af Norrmalms stadshus till värdshus för förnåma gäster, med löfte om privilegier för detsamma, samt om iakttagande af regleringsplanen på Norrmalm. Stockholm den 10 mars 1664 366
153. Förmyndarstyrelsens resolution på städernas besvär rörande justitien, burgerlig näring, landsköp etc. Stockholm den 1 september 1664 368
154. Förmyndarstyrelsens resolution på stadens besvär rörande adelsmäns domfällande, inkvartering m. m. Stockholm den 17 december 1664 377
155. Förmyndarstyrelsens bref om tullfrihet på tegel. Stockholm den 15 november 1666 381
156. Förmyndarstyrelsens bref om börsbyggnad och nederlagsfrihet. Stockholm den 11 mars 1667 382
157. Förmyndarstyrelsens resolution om rådmansstjänsterna. Stockholm den 25 april 1668 384
158. Förmyndarstyrelsens bekräftelse på drottning Kristinas donation af Beckholmen. Stockholm den 11 juni 1668 385
159. Förmyndarstyrelsens bref till riksskattmästaren och kammarråden om den lilla holmen i Norrström. Stockholm den 11 juni 1668 387
160. Förmyndarstyrelsens bekräftelse på Norrströms upplåtande till staden. Stockholm den 11 juni 1668 388
161. Förmyndarstyrelsens resolution på städernas besvär rörande landsköp, kompanier m. m. Stockholm den 27 augusti 1668 389
162. Förmyndarstyrelsens resolution om bro och bropenningar vid Hornsund. Stockholm den 4 november 1668 393
163. Förmyndarstyrelsens resolution på stadens besvär angående privilegier, inkvartering, skråordningar m. m. Stockholm den 25 februari 1669 395
164. Förmyndarstyrelsens resolution om rådmansstjänsterna. Stockholm den 26 juli 1669 398
165. Förmyndarstyrelsens resolution å magistratens begäran om donerande till staden af viss plats vid Norrmalms tullport. Stockholm den 27 oktober 1670 399
166. Förmyndarstyrelsens bref till öfverståthållaren om donation till staden af viss plats vid Norrmalms tullport. Stockholm den 27 oktober 1670 400
167. Förmyndarstyrelsens bref till magistraten om stadsvakten och om befrielse från arrendeavgift för Norrström samt om allmänna besvärs utgörande af alla handlande. Stockholm den 5 april 1671 402
168. Förmyndarstyrelsens resolution om stadsvakten och om befrielse från arrendeavgift för Norrström. Stockholm den 5 april 1671 403
169. Förmyndarstyrelsens resolution om allmänna besvärs utgörande af personer utom borgarståndet, som i Stockholm drifva handel. Stockholm den 5 april 1671 404

170. Förmyndarstyrelsens privilegier för handverkare att bosätta sig på Kungsholmen (Munklägret). Stockholm den 30 mars 1672 406
171. Förmyndarstyrelsens resolution på städernas besvär rörande magistratspersoners afsättning, sidovördnad mot magistratens domar, landsköp, laga rådmansval etc. Stockholm den 10 december 1672 408
172. Karl XI:s bref till öfverståthållaren om lägre stadtjänsters besättande samt speciellt om notariatjänsten i ämbetskollegium. Stockholm den 14 maj 1673 412
173. Karl XI:s konfirmation på stadens privilegier. Malmö den 23 augusti 1673 414
174. Karl XI:s bref till öfverståthållaren och magistraten om förhöjning af accisen på utländskt öl m. m. till nya Kungsholmsbrons fullbordan och underhåll. Malmö den 23 augusti 1673 416
175. Karl XI:s resolution på städernas besvär rörande privilegier, val af borgmästare, rådmän m. fl., landsköp etc. Uppsala den 3 oktober 1675 417
176. Karl XI:s bref om tullfrihet för vin till Södermalms stadskällare. Vänersborg den 1 mars 1676 424
177. Karl XI:s bref till öfverståthållaren Klas Rålamb om stadsbetjäntes tillsättande. Stockholm den 20 mars 1676 425
178. Karl XI:s konfirmation på privilegier till handverkare på Kungsholmen. Stockholm den 12 april 1676 426
179. Karl XI:s privilegiebref. Stockholm den 15 april 1676 427
180. Karl XI:s bekräftelse på tidigare bref om borgmästares och rådmäns löner. Åby den 9 augusti 1677 428
181. Karl XI:s bref till kammarkollegium att behålla staden vid dess tullfrihet på vin. Åby den 9 augusti 1677 430
182. Karl XI:s resolution om vågpenningarnas förhöjning. Halmstad den 28 februari 1678 431
183. Karl XI:s bref om hela tredjepeningens utgående till staden vid arf till utrikes ort. Halmstad den 28 februari 1678 432
184. Karl XI:s försäkran, att stadens löfte att innevarande år hålla ett större antal båtsmän icke skall för framtiden "dragas till exempel". Halmstad den 28 februari 1678 433
185. Karl XI:s resolution på städernas besvär rörande val af borgmästare och rådmän, stads enskilda medel etc. Halmstad den 2 mars 1678 434
186. Karl XI:s resolution på stadens besvär rörande dess enskilda medel, accisen, provision till förmyndarekammaren etc. Halmstad den 2 mars 1678 437
187. Karl XI:s närmare förklaring öfver fjärde punkten i resolutionen för Stockholm af den 2 mars (N:o 186). Halmstad den 2 mars 1678 440
188. Karl XI:s donation af den kronan tillkommande fjärdeparten i riksmarskalken Stenbocks hus. Ljungby den 25 oktober 1678 440
189. Karl XI:s bref till öfverståthållaren angående befrielse för staden att aflöna en "stadsöfverste". Ljungby den 19 april 1679 441
190. Karl XI:s bref till öfverståthållaren och rikskammarrådet J. Gyllenstjerna och rikskammarrådet L. Fleming om pröfning af stadens klagomål och förhöjning af dess tolag. Ljungby den 27 november 1679 442
191. Karl XI:s bref till öfverståthållaren angående tullfriheten i riket. Ljungby den 2 december 1679 443
192. Karl XI:s stadfästelse af sina förra försäkringar till staden. Kungsör den 24 mars 1680 445

193. Karl XI:s bref om förhöjning af stadens tolag. Kungsör den 24 mars 1680 446
194. Karl XI:s bekräftelse på stadens borgmästares och råds löneförmåner. Kungsör den 24 mars 1680 447
195. Karl XI:s bref till riksskattmästaren och kammarråden med befallning, att stadens räkenskaper efter skedd revision vid anfordran skola till borgmästare och råd återställas. Kungsör den 24 mars 1680 448
196. Karl XI:s bref till öfverståthållaren med förnyelse af viss förut medgifven tullfrihet. Stockholm den 25 augusti 1680 449
197. Karl XI:s medgifvande åt borgerskapets rytteri af rättigheten att använda pukor. Stockholm den 23 november 1680 450
198. Karl XI:s resolution på städernas besvär angående afskaffande af privilegierade kompanier och monopoler samt tillsättande af särskild rätt vid förefallande klagomål mot tullbetjante och tullarrendatorer etc. Stockholm den 3 december 1680 451
199. Karl XI:s öppna bref angående tullfriheten i riket. Kungsör den 17 januari 1681 455
200. Karl XI:s resolution på stadens besvär rörande utländska köpmäns rätt att uppehålla sig i riket, undertryckande af olaga handel etc. Kungsör den 26 februari 1681 457
201. Karl XI:s resolution på Stockholms borgerskaps begäran att få begräva sina döda utan "processer på gatan". Kungsör den 27 februari 1681 462
202. Karl XI:s bref med ytterligare bekräftelse på stadens inkomster och förnyad förhöjning af dess tolag. Kungsör den 3 maj 1681 462
203. Karl XI:s resolution angående stadens gamla privilegium med afseende på anskaffande af båtsmän. Svartsjö den 23 maj 1681 464
204. Karl XI:s bref till öfverståthållaren angående vakternas i staden rättighet att nedskjuta orosstiffare. Stockholm den 26 juni 1682 465
205. Karl XI:s bekräftelse på sin donation till staden af viss plats vid Norrmalms tullport. Stockholm den 28 september 1682 466
206. Karl XI:s bref till öfverstemarskalken med befallning att tillhålla djurvaktaren å Djurgården och andra vederbörande att icke hindra stadens fiskare att begagna fiskevattnet kring Stockholm. Stockholm den 1 december 1682 467
207. Karl XI:s resolution på borgmästares och råds supplik angående inkvarteringen. Stockholm den 2 januari 1683 468
208. Karl XI:s ytterligare resolution på borgmästares och råds supplik angående inkvarteringen. Stockholm den 24 mars 1683 470
209. Karl XI:s erkännande af magistratens rätt att med hedersgåfvor ihågkomma dem, som arbetat för stadens bästa och förkofring. Stockholm den 5 januari 1684 472
210. Karl XI:s bref till öfverståthållaren angående fattade beslut till handelns och skeppsfartens upphjälpande i riket. Stockholm den 2 maj 1684 473
211. Karl XI:s bref angående förhöjning af stadens tullinkomster. Stockholm den 30 oktober 1684 478
212. Karl XI:s bekräftelse af den staden genom kungl. brefvet den 30 okt. 1684 (N:o 211) medgifna förbättringen af dess inkomster. Stockholm den 30 april 1685 479
213. Karl XI:s resolution på magistratens supplik angående tolagen. Stockholm den 25 mars 1686 480

214. Karl XI:s bref till öfverståthållaren angående de borgares hus och gårdar, som genom en vådeld blifvit ruinerade. Kungsör den 3 augusti 1686 . . . 482
215. Karl XI:s resolution på städernas besvär rörande "tablettkrämare", konfiskationer, "strandridares" visitationer etc. Stockholm den 22 november 1686 . 482
216. Karl XI:s resolution på magistratens anhållan om antagande af en notarie vid hvar kämnerskammare till förande af kriminalprotokollet äfvensom angående aflöning åt notarien vid rådstugan för protokollens renskrifvande. Stockholm den 3 maj 1687 493
217. Karl XI:s öppna bref angående nederlagsfriheten på salt för staden. Kungsör den 10 juli 1687 494
218. Karl XI:s bref till kommerskollegium angående förhöjningen af tolagen till det af inkvarteringen tryckta borgerskapets i staden hjälp. Stockholm den 16 juli 1688 497
219. Karl XI:s resolution på städernas besvär rörande öfverflödiga marknadens afskaffande, jurisdiktionen öfver deras enskilda mark och jord etc. Stockholm den 6 mars 1689 499
220. Karl XI:s bref till öfverståthållaren angående upplåtelse af viss plats till material- och sjögård för staden. Stockholm den 4 juli 1689 503
221. Karl XI:s resolution på magistratens anhållan om förhöjning af mätare- och vågpenningarna m. m. Stockholm den 13 november 1691 504
222. Karl XI:s bref till öfverståthållaren och magistraten angående den ryska minuthandelns hämmande. Stockholm den 23 mars 1692 507
223. Karl XI:s resolution på städernas besvär rörande pass för sjöfart och handel, stora sjötullens erläggande med annan myntsort än specieriksdaler etc. Stockholm den 13 december 1693 508
224. Karl XI:s bref till öfverståthållaren angående skyldighet för amiralitetet att till staden erlægga vågpenningar. Stockholm den 11 maj 1694 512
225. Karl XI:s resolution på magistratens memorial angående borgmästares och råds löner. Stockholm den 6 juli 1694 513
226. Karl XI:s bref till öfverståthållaren och magistraten angående främmande köpmäns idkande af handel i Sverige. Stockholm den 26 oktober 1694 . . 514
227. Karl XI:s bref till öfverståthållaren med medgifvande, att vakten vid gardet må hjälpa stadsvakten att anhålla dem, som under predikningarna om sönd- och helgdagar gå omkring på gatorna. Stockholm den 27 oktober 1694 . . 516
228. Karl XI:s bref till öfverståthållaren angående skyldighet för krigskollegium att till staden erlægga vågpenningar. Stockholm den 5 juni 1695 517
229. Karl XI:s bref till öfverståthållaren angående laga skydd åt vissa stadens tulltjänstemän under deras tjänsters förrättande. Kungsör den 19 juli 1695 518
230. Karl XI:s förnyade bref till öfverståthållaren angående främmande köpmäns idkande af handel i Sverige. Stockholm den 4 december 1695 519
231. Karl XI:s resolution på öfverståthållarens memorial angående borgerskapets taxering. Stockholm den 19 mars 1696 521
232. Karl XI:s resolution på magistratens memorial angående vissa friheter för af vådeld hemsökta borgare. Stockholm den 5 januari 1697 523
233. Karl XI:s bref till öfverståthållaren och magistraten angående rätt för staden att årligen utbetala 100 d. s. m. till "korrespondensen på Öresund". Kungsör den 11 februari 1697 525

234. Karl XII:s resolution på städernas besvär angående vissa tullförhållanden, det s. k. vaatgeltet, kontributioner etc. Stockholm den 22 december 1698 526
235. Karl XII:s resolution på stadens besvär rörande besättande af stadens tjänster äfvensom särskilda skråns intressen. Stockholm den 22 december 1698 . . 538
236. Karl XII:s resolution på magistratens memorial angående politien och jurisdiktionen. Karlberg den 25 maj 1699 543
237. Karl XII:s bref till kammarkollegium angående vissa förbättringar i stadens stat. Stockholm den 16 mars 1700 547
- Sakregister 549

URKUNDER RÖRANDE STOCKHOLMS HISTORIA I

STOCKHOLMS STADS PRIVILEGIEBREF

1423—1700

FÖRSTA HÄFTET

STOCKHOLM
WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

Pris 3 kronor.

Uppsala 1900. Almqvist & Wiksells Boktryckeri-A.-B.

URKUNDER TILL STOCKHOLMS HISTORIA I

STOCKHOLMS STADS PRIVILEGIEBREF

1423—1700

ANDRA HÄFTET

STOCKHOLM
WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

Urkunder till Stockholms historia utgifvas med understöd af Stockholms stad af K. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet i Uppsala genom docenten *K. Hildebrand*.

I första rummet utgifvas *Stockholms stads privilegiebref intill år 1700*. Till samlingen hänföras konungabref, innehållande privilegiebestämmelser eller friheter för staden i dess helhet eller dess korporationer. Resolutioner på borgerskapets besvär medtagas i regel. Bref rörande kyrkor, församlingar, fattigvård och skolväsen äro icke medtagna, emedan de synts bäst lämpade att bilda en särskild urkundssamling.

Samlingen privilegiebref beräknas föreligga afslutad med seriens tredje häfte. Denna samling (men icke enstaka häften) säljes särskildt.

Pris 3 kronor.
